

Súd: Najvyšší správny súd Slovenskej republiky
Spisová značka: 33Dz/6/2023
Identifikačné číslo spisu: 9623200458
Dátum vydania rozhodnutia: 11. septembra 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: predsedníčka senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9623200458.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členov senátu prof. JUDr. PhDr. Petra Potáscha, PhD. a Mgr. Kristíny Babiakovej, v disciplinárnej veci proti disciplinárne obvinenému sudcovi: X.. Y. V., trvale bytom Q. XX, S., pre disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 1 písm. a) a § 116 ods. 2 písm. e) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov, o oznámení o zaujatosti prísediaceho sudcu doc. JUDr. Mariána Gibu, PhD., v konaní vedenom na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 32D/16/2022, takto

r o z h o d o l :

Prísediaci sudca disciplinárneho senátu 32D Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky doc. JUDr. Marián Giba, PhD. podľa § 24 ods. 2 zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok) v spojení s § 4 disciplinárneho súdneho poriadku a § 32 Trestného poriadku n i e j e v y l ú č e n ý z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na Najvyššom správnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 32D/16/2022.

O d ô v o d n e n i e

1. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) ako disciplinárny súd koná v disciplinárnej veci vedenej na návrh ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky zo dňa 27. júna 2022 proti disciplinárne obvinenému sudcovi X.. Y. V.. Disciplinárny návrh bol pridelený na konanie a rozhodnutie senátu 32D v zložení senátu: predseda disciplinárneho senátu JUDr. Marián Fečík, členovia senátu: JUDr. Anita Filová a JUDr. Michal Matulník, PhD., prísediaci sudcovia: doc. JUDr. Marián Giba, PhD. a JUDr. Jitka Johana Hasíková.

2. Predseda disciplinárneho senátu 32D JUDr. Marián Fečík dňa 6. septembra 2023 písomne vyzval prísediaceho sudcu doc. JUDr. Mariána Gibu, PhD., aby zvážil podanie oznámenia svojej možnej zaujatosti z dôvodu, že v uvedenej disciplinárnej veci by mohli u bežného recipienta vzniknúť pochybnosti o jeho prípadnej zaujatosti z hľadiska objektívnej nestrannosti v rámci tzv. teórie zdania, pretože sa dňa 23. júna 2023, teda v priebehu súdneho konania (vedeného pod sp. zn. 32D/16/2022) a počas predvolebnej kampane pred parlamentnými voľbami zúčastnil predvolebného podujatia

organizovaného politickou stranou Sloboda a Solidarita v rámci panelu č. 1 ako diskutér k téme: „Ústava - ako viac chrániť a nedovoliť z nej robiť trhací kalendár“, ktoré sa uskutočnilo v sídle politickej strany v Liberálnom dome (Priemyselná 8, Bratislava). Podujatie moderovala poslankyňa a kandidátka politickej strany Sloboda a Solidarita v parlamentných voľbách Mgr. Mária Kolíková, ktorá ako ministerka spravodlivosti podala v predmetnej veci disciplinárny návrh. Z uvedeného dôvodu predseda disciplinárneho senátu považoval za potrebné vyzvať prísediaceho sudcu, aby otázku jeho možnej zaujatosti posúdil námietkový senát najvyššieho správneho súdu.

3. Prísediaci sudca doc. JUDr. Marián Giba, PhD. v liste zo dňa 6. septembra 2023 potvrdil, že sa dňa 23. júna 2023 zúčastnil odbornej diskusie na tému ochrany Ústavy pred nežiaducimi zmenami, ktoré moderovala Mgr. Mária Kolíková, svojho času ministerka spravodlivosti, ktorá podala disciplinárny návrh. Prísediaci sudca uviedol, že ani v čase prijímania pozvania na diskusiu a ani neskôr ho ani len nenapadlo si asociovať tieto dve veci z pohľadu objektívnej nestrannosti prísediaceho sudcu. Keďže však z úst predsedu disciplinárneho senátu takáto úvaha zaznela, považoval za rozumné, aby otázku jeho objektívnej nestrannosti posúdil námietkový senát najvyššieho správneho súdu.

4. Najvyšší správny súd oznámené dôvody (oznámenie o zaujatosti) preskúmal v trojčlennom senáte (§ 24 ods. 2 Disciplinárneho súdneho poriadku).

5. Disciplinárne konanie vo veci sudcov procesne upravuje disciplinárny súdny poriadok s čiastočnou subsidiaritou Trestného poriadku (§ 4 disciplinárneho súdneho poriadku), pričom podľa predmetného ustanovenia sa na konania podľa disciplinárneho súdneho poriadku vzťahujú aj ustanovenia Trestného poriadku o vylúčení súdu a iných osôb, a to v prípade, „ak tento zákon [rozumej disciplinárny súdny poriadok] neustanovuje inak a ak to povaha veci pripúšťa“ a ustanovenie § 4 disciplinárneho súdneho poriadku zároveň definuje aplikáciu ustanovení Trestného poriadku „primerane“. Najvyšší správny súd teda oznámenie o zaujatosti preskúmal primerane aplikujúc ustanovenie § 31 ods. 1 Trestného poriadku.

6. Podľa § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku o námietke zaujatosti a o oznámení predsedu disciplinárneho senátu, sudcu disciplinárneho senátu alebo prísediaceho o ich zaujatosti rozhodne trojčlenný senát najvyššieho správneho súdu určený náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti do siedmich dní od predloženia veci.

7. Podľa § 4 disciplinárneho súdneho poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak a ak to povaha veci nevyklučuje, na disciplinárne konanie sa primerane použijú ustanovenia Trestného poriadku o základných zásadách trestného konania, o spoločnom konaní, o vylúčení súdu a iných osôb, o obhajcovi, o úkonoch trestného konania, o dokazovaní, o rozhodovaní súdu, o hlavnom pojednávaní, o odvolaní, o dohode o uznaní viny a prijatí trestu, o obnove konania a o trovách trestného konania.

8. Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku je z vykonávania úkonov trestného konania vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezaujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

9. Z § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku vyplýva, že rozhodovanie o zaujatosti sudcu (vrátane prísediaceho sudcu) disciplinárneho senátu môže byť iniciované námietkou, vznesenou navrhovateľom, disciplinárne obvineným alebo jeho obhajcom, resp. oznámením podaným samotným sudcom. Zatiaľ čo námietku zaujatosti je potrebné uplatniť najneskôr do siedmich dní, odkedy sa dotknutý subjekt o dôvodoch zaujatosti dozvedel, pričom na neskôr oznámenú námietku zaujatosti sa neprihliada (§ 24 ods. 2 druhá veta disciplinárneho súdneho poriadku), oznámenie o skutočnostiach, ktoré by mohli nasvedčovať jeho zaujatosti, by mal sudca podať bezprostredne po ich zistení, pričom z

povahy veci je zrejmé, že vo vzťahu k takémuto oznámeniu neprichádza do úvahy jeho nezohľadňovanie z dôvodu oneskoreného podania.

10. Účelom právnej úpravy vylúčenia z vykonávania úkonov disciplinárneho konania je prispieť k nestrannému prejednaniu veci, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska aplikovateľnej právnej normy je právne významný vzťah sudcu, a to buď: (i) k veci (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď má sudca osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne - napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom, vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť); (ii) k účastníkom konania [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)]; (iii) k zástupcom účastníkov konania. Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností, teda z okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom.

11. Z ustálenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že pre vylúčenie sudcu z prejednaní a rozhodovania vo veci je rozhodné, ak možno mať so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom (resp. iným osobám alebo dotknutým orgánom), pochybnosti o jeho nezaujatosti, dôvodnosť ktorých musí však vyplývať z objektívne preukázateľných skutočností. Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkoľvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku. Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Za objektívne pritom nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci pristupuje. Vylúčenie sudcov z prejednaní a rozhodovania vo veci je nutné spájať nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti.

12. Podľa názoru námietkového senátu dôvod na vylúčenie prísediaceho sudcu doc. Gibu nezakladá sama o sebe tá skutočnosť, že uvedený prísediaci sudca sa zúčastnil predvolebného podujatia organizovaného politickou stranou Sloboda a Solidarita, ktoré sa uskutočnilo v sídle danej politickej strany a bolo moderované poslankyňou Mgr. Máriou Kolíkovou, ktorá bola v čase podania disciplinárneho návrhu v prejednávanej veci ministerkou spravodlivosti. Z podania prísediaceho sudcu ostatne nevyplýva, že by sa bol cítil byť subjektívne zaujatým, resp., že by jeho vzťah k Mgr. Márii Kolíkovej obsahoval čo i len náznak hlbších osobných väzieb.

13. Dôvody na vylúčenie prísediaceho sudcu doc. Gibu neboli zistené ani vo vzťahu k objektívnemu hľadisku zaujatosti (N.B. prísediaci sudca vo svojom oznámení neuviedol také skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodit' pochybnosti o jeho nezaujatosti aplikujúc subjektívne hľadisko nestrannosti). V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že samotná skutočnosť, že sa prísediaci sudca zúčastnil vyššie špecifikovaného podujatia moderovaného Mgr. Máriou Kolíkovou je nedostačujúca pre záver, že sa jeho rozhodovanie môže javiť ako nezaujaté či nestranné. Námietkový senát v tejto súvislosti zdôrazňuje, že pre záver o spochybnení zdania nezaujatosti u prísediaceho sudcu by museli byť naplnené ďalšie relevantné okolnosti. Odvolávajúci sa na rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva, námietkový senát poukazuje na záver, že obava z nestrannosti/nezaujatosti sudcu musí

byť objektívne opodstatnená (napr. rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo 7. augusta 1996, Ferrantelli a Santangelo v. Taliansko, č. sťažnosti 19874/92, bod 58). V predmetnej disciplinárnej veci je navrhovateľom minister spravodlivosti, ktorý v konaní nevystupuje ako fyzická osoba, ale ako vrcholný reprezentant ústredného orgánu štátnej správy na úseku justície. Jeho postavenie ako navrhovateľa v disciplinárnom konaní nie je autonómne, ale je inštitucionálne prepojené na funkciu, ktorú vykonáva, resp. zastáva. Uvedené vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu SR (napr. uznesenie III. ÚS 308/2014), podľa ktorej treba odlišovať situáciu, ak je osoba, ku ktorej má sudca vzťah, účastníkom konania osobne a ak je len reprezentantom úradu alebo orgánu, ktorý je účastníkom konania. Účastníkom disciplinárneho konania preto nikdy nebola Mgr. Mária Kolíková osobne a z dôvodu zmeny v osobe ministra spravodlivosti došlo aj k zmene subjektu oprávneného konať vo veci disciplinárne obvineného, a to bez potreby realizácie akéhokoľvek osobitného procesného úkonu zo strany disciplinárneho senátu, ktorý vo veci koná. Rovnako účasť na odbornom podujatí, hoci aj organizovaného politickou stranou, nepoukazuje na bližší vzťah prísediaceho sudcu, či už k veci alebo navrhovateľovi.

14. V prejednávanej veci tak námietkový senát neidentifikoval žiadne také relevantné skutočnosti, ktoré by mohli viesť k záveru o pochybnostiach o pomere prísediaceho sudcu doc. Gibu, či už (používajúc terminológiu ustanovenia § 31 ods. 1 Trestného poriadku): (i) k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom (ostatne Mgr. Mária Kolíková v čase rozhodovania námietkového senátu ministerkou spravodlivosti už nie je, a pokiaľ by ňou aj bola, vzťah prísediaceho sudcu k nej opísaný vyššie nedosahuje relevantnejšiu intenzitu); (ii) k inému orgánu činnému v tomto konaní (ktorý z obsahu spisu v žiadnom náznaaku nevyplýva) a ani (iii) k prejednávanej veci (v zmysle, že by bolo možné uvažovať o tom, že by prísediaci sudca mohol mať akýkoľvek záujem na určitom výsledku konania).

15. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel námietkový senát k záveru, že zistené skutočnosti nezakladajú dôvod na vylúčenie prísediaceho sudcu doc. Gibu z vykonávania úkonov disciplinárneho konania v disciplinárnej veci vedenej na najvyššom správnom súde pod sp. zn. 32D/16/2022.

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho správneho súdu (v zložení podľa § 24 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku) v pomere hlasov 3:0 (§ 163 ods. 4 v spojení s § 180 Trestného poriadku).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

